

γήσεις ἐπιδεικνύουσα τὴν ἀλαζονείαν τῆς εἰς πάντα τὰ ἔλληνικά ἐν τῷ ἔξωτερικῷ κέντρῳ. Τὸ δεύτερον ἔτος ἡνοίζεν ἐν Παρισίοις αἴθουσαν ἀριστοκρατικῆς ὑποδοχῆς. Ἡτο τόσον καλὰ ὅτι δὲν ἀπέκτησε τέκνα ἐκ τοῦ γάμου τῆς.

III

Ἡ Εὐρυδίκη δικαίως ἐλογίζετο εὔτυχής. Τὸ συνιεύσιον αὐτῆς ἡτο ἀπαύγασμα τῆς ζωῆς, ἣν ἔκπεσεν μπὸ τὸ κράτος τῶν γονέων αὐτῆς. Προϊόν τῶν νυμάτων ἀτινα τὴν ἐπότισεν ἡ ἀνατροφὴ ἦν ἐλαζεν.

‘Αλλ’ ἡ εὐτυχία εἶνε ποταμὸς ὅστις διὰ νὺξ ρέῃ διαρκῶς χρειάζωνται νέφη καὶ θύελλαι εἰς τὸν ὄρεζοντα. Η φύσις πάντοτε θὰ εἰρωνεύεται τοὺς κοινωνικοὺς ἥμῶν θεσμούς.

Ἡ Εὐρυδίκη ἡτο μουσικός. Ἀρίστη κυριεύειστοις. Πρὸς ἀπασχόλησίν τινα τοῦ ἀμερίμνου βίου της ἡθηκῆσε νὺξ τελειοποιηθῆ εἰς τὴν μουσικήν. Νὰ γείνη καλλιτέχνης.

Πρὸς τοῦτο ἐκάλεσε παρ’ αὐτῇ νεκρὸν μουσικὸν Ἰσπανὸν, διάσημον τότε ἐν Παρισίοις διὰ τὴν μάχην τέχνην μεθ’ ἣς ἔξετέλει ἐπὶ τοῦ κλειδωματοβάλου τὰ δυσκολώτερα τευχία. “Οπως γνωρίσῃ τὰς δυνάμεις αὐτῆς, ἐδέησε νὺξ τὴν ἀκούση παιζούσαν.

Ἡ Εὐρυδίκη ἐνδομένης ἐπίστευεν ὅτι ὁ διδάσκαλος τῆς μουσικῆς θὰ ἔξετίμα τὸ τάλαντον αὐτῆς. ‘Αλλ’ ἐκεῖνος ἔμεινεν ὅλως ἀδιάφορος.

— Συγγράμμην, κυρία, τῇ εἶπε, δὲν ἔχετε ἀνάγκην τῶν μαθημάτων μου.

— Διατί, κύριε;

— Διότι εἰσθε τελεία κατὰ τὴν μουσικὴν τέχνην. Ἐκεῖνο ὥπερ σᾶς λείπει εἶνε τὸ αἰσθημα. Καὶ τὸ αἰσθημα δὲν διδάσκεται. Ἀνευ δὲ τούτου δὲν θὰ γίνητε ποτὲ καλλιτέχνης... Ἡμάσθητε ποτὲ, κυρία;

— Οὐδέποτε, κύριε. Εἶμαι ἔγγαρος.

— Τί σημαίνει; Μήπως ὁ γάμος ἐμποδίζει τὸ αἰσθημα; Ἡδύνκαθε νὺξ ἔρασθητε τοῦ συζύγου ὥμων. Ἀνευ αἰσθήματος, ἡ μουσικὴ δὲν εἶνε ὅλος ἢ ἀριθμητικὴ ταχυδακτυλογραφία. Ἡ μουσικὴ θέλει πάθος καὶ πάθησιν ψυχῆς. Ἐγώ, κυρία, ἀγαπῶ ἀρ’ ὅτου ἡσθάνθην τὴν ζωήν. Ὁ ἀτυχῆς οὗτος ἔρως μου μὲν ἔφερεν εἰς Παρισίους. Δὲν ἔχω πλείους τέγνην ἀπὸ ὥμης. Καὶ ὅμως ἀκούσατε τὴν διαρροήν.

Καὶ ὁ διδάσκαλος τῆς μουσικῆς ἔπειξε τὰ ἴδια τεμάχια ἀτινα ἔπαιξεν ἡ Εὐρυδίκη.

‘Αλλὰ ποῖος γρωματισμός! Ποία ζωή! Ποία ἔκφρασις ἔσωτος καὶ ὁδύνης!...

Ἡ Εὐρυδίκη ἔμεινεν ἔκστατος. Βαθεῖα συγκίνησις ἐκλυδώνει τὸ μέχρι τοῦδε γαλάκινον τῆς καρδίας αὐτῆς πέλαχος. Διὸ δάκρυν ἀποδράπειντα τῶν κανθῶν τῶν ἀγαγμάτων αὐτῆς ὥρθακμῶν κατέπεσκεν ἐπὶ τῆς γεισὸς τοῦ καλλιτέχνου.

‘Ο Ισπανὸς ριγήσας ἐστράφη πρὸς τὴν ἀνατο-

λίτιδα... Τὸ τεμάχιον διεκόπη... ὑγρὸν πῦρ διεγύθη ἐκ τῶν ὄμημάτων αὐτοῦ...

IV

Μετὰ ἐν ἔτος ἡ Εὐρυδίκη διὰ τῶν μαθημάτων τοῦ Ισπανοῦ μουσικοδιδασκάλου ἀπέβη τελεία καλλιτέχνης.

Συγχρόνως ὥμως, ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, διελύετο λίγαν ἀθηρύρως καὶ ὁ γάμος αὐτῆς μετὰ τοῦ τραπεζίτου κυρίου Χ....

Ζ. Ι. ΦΥΤΙΔΗΣ.

Ο ΔΟΝ ΚΙΣΟΤΟΣ ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

· · · · ·

· · · · ·

· · · · ·

Μεταφράζω διὰ τὴν «Ηχώ» αὐτὴν τὴν περικοπὴν ἐκ τοῦ ἀθαράτου βιβλίου τοῦ Κεφάρτε, διότι μοῦ ἐφάρη ὅτι ἀποτελεῖται ἐκ μέρους τῶν σημερινῶν λογογράφων, πρὸς τὸν συμπολίτα μας, συμφωνεῖτε;

Ἡ ποίησις εἶνε νέα καὶ ὥραία παρθένος, τῆς ὄποιας αἱ γάριτες, ἡ λάμψις, ἡ αἰδώς, τὴν ακτέστησκαν ἡγεμονίδις ὅλων τῶν ἄλλων κακῶν τεγνῶν.

Τυπερήφανοι καὶ ζηλότυποι μεταξύ των, ὥμηρών των ἀνάκηρούττουσι βεστιλίδια τὴν ποίησιν· γνωρίζουν ὅτι δὲν ταπεινοῦνται εἰς τὴν αὐλήν της.

Συνδέονται, διὰ νὺξ τὴν εὐχαριστήσουν καὶ θεωροῦν μεγάλην την των, τὸν ἔξωρασμόν της, γυωρίζουν ὅτι ἐγχαράμενοι δι’ αὐτήν, λαμβάνουν παρ’ ἐκείνης αἰγάλην νέαν. Εὔτυχής ἐκείνος, εἰς τοῦ ὄποιού τὸ μέτωπον λάμπει ἡ θεία τῆς ποιήσεως ἀκτίς, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὺξ γνωρίζῃ νὺξ τὴν ἀγαπῆ, ὅπως πρέπει ν’ ἀγαπᾶται.

Δὲν πρέπει νὺξ ἐκθέτη τὴν αἰδήμονα παρθένον, εἰς βλέψυματα θρασέα. Δὲν πρέπει νὺξ ἐπιζητῆ ταπεινωτικούς θειάρησούς δημοσίου ἀμαθοῦς.

Νὰ μὴ τὴν ἐκθέση ποτὲ εἰς τὸ θέατρον πρὸ ἀνοήτου ἀκροστηρίου· καὶ ἀκροστηρίου γυδαίον, δὲν ἐνιοῦσι μόνον τὸν λαὸν, ὁ δοποῖς συνθλίβεται εἰς τὰς τελευταίας θέσεις, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀρχοντας οἱ δοποῖς δὲν κοίνουν καλλίτερα.

“Αν κἀνεὶς τοιούτοτέρως ἀγαπήσῃ τὴν ποίησιν, θὰ εῦρῃ—σᾶς τὸ ὑπότυχον—γόνητρον εἰς τὴν ζωήν του, δόξαν διὰ τὸ ὄνουρά του καὶ ἀγάπην δι’ ὅλας τὰς ἀρετὰς.

Διὰ τὴν ὄλιγην δὲ ἐκτίψησιν τὴν ὄποιαν τρέφουν οἱ σύγχρονοι πρὸς τοὺς νεωτέρους ποιητὰς διὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, νομίζω ὅτι εὐέσπονται εἰς τὴν πλάνην. Γνωρίζω πολλοὺς, οἱ ὄ-

ποῖοι δεσμεύονται ἀπὸ τὴν ιδίαν προκατάληψιν.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν σκέπτονται, ὅτι ὁ "Ουμ-
ρος καὶ ὁ Βιργίλιος" ἔσαν εἰς τὴν ιδίαν κατηγορίαν
ὅταν ἔγραψαν! καὶ ὅτι οἱ ὥραίοις στίχοι των ἔγρα-
φοντο εἰς τὴν γλώσσαν τὴν ὄποιαν ἐλάλουν;

Εἶχον ἀνάγκην νὰ καταφύγουν εἰς γλώσσαν ιδιω-
ματικήν, διὰ νὰ ἐκφράσουν τὰς ὑψηλὰς ιδέας των;

Νὰ τὰ θυμάζωμεν ναὶ, τὸ ἐννοῶ, ἀλλὰ ἡς θυ-
μάζωμεν μαζὸν μ' αὐτὰ καὶ ἔνα Γερμανὸν ποιητὴν,
ὁ ὄποιος γράψει εἰς τὴν Γερμανικὴν, ἔνα Καστιλικὸν
ὁ ὄποιος γράψει εἰς τὴν Ισπανικὴν καὶ ἔνα χωρικὸν
ἀκόμη, ἐὰν εἰς τὰ ἀγροτικὰ του μᾶς λέγει ωραία
πράγματα. "Αν ἔργον τι, ἀπαρέσκη, δὲν εἴνε τὸ
σφάλμα τῆς γλώσσας, ἀλλὰ τοῦ συγγραφέως.

"Αν κάνεις γεννηθῇ ποιητής, ἂν λάβῃ θεόθεν τὴν
θείαν καὶ λαμπρὸν φλόγα,—ἄνευ τῆς ὄποιας ἡ
μᾶλλον εὔσυνείδητος ἔργασία, καταλήγει εἰς τὸ
μηδὲν,—τὴν γλώσσαν θὰ τὴν καταστήσῃ τελείαν, θ'
ἀποκαλύψῃ κρυμμένους θηταυροὺς καὶ θὰ θέσῃ ὑψη-
λὰ τὴν γλώσσαν εἰς τὴν ὄποιαν ἔγραψε, πολὺ ὑψη-
λὰ, παρὰ τὴν γλώσσαν τοῦ Όμηρου καὶ τοῦ
Βιργίλιου.

* * *

Ο ΦΑΚΙΡΗΣ

("Ιδε σελ. 295).

— Τὸ βρῆκες. Εἶχω μπροστὰ στὰ μάτια τῆς
ψυχῆς μου τὴν εἰκόνα τοῦ Βυζάντου σὲ δέκα μέρες θὰ
μοῦ βάλῃ στὸ λαιμὸν τὸ περιδέραιο τοῦ γάμου.

Ἐνείνος ἔμεινε σιωπηλός καὶ ἐξίνη παρατήρησε
πῶς ἔχλαε.

Τὴν ἀγάπην τῆς ἑταίρας μᾶς κάνει νὰ ἔχαπούμε
τὴν ἀρετὴν, λέγει μιὰ ἴνδικη παροιμία.

II

Ἐκφινακὰ ὁ Σαβερινυδὲν ἀφοῦ γένηκε κύριος τοῦ
έκυπτοῦ του ἔφυγε, πολὺ σοφεῖος. Η 'Αδιτή δὲν
τούχε πῆρ νὰ ξανάλθῃ. Μὰ δὲν ὑπόρεσε πειὰν νᾶθηγη
ἔξω, χωρὶς νὰ τὸν συναπαντήσῃ γονατιστὸς τὴν
ἄκρη του δρόμου της, μὲ τὰ μάτια σκυμμένα γά-
μου, καὶ βυθισμένο στὶς σκέψεις του. Σὲ κάθε στιγ-
μὴ τὸν ἔννοιωθε νὰ τρυγούνῃ ἐκεὶ κάπου κοντὰ στὸ
σπίτι. Κάθε βράδυ ποὺ ἀνέβαινε στὴν τερψάτσα
γιὰ νάναπνεύσῃ τὴν ψυχωδιὰ ἀπ' τὶς κακελλιές καὶ ν'
ἀκούσῃ τὸ τραγούδι τῶν ἀγδονῶν πούχαν ζυπνήσει
ἀπὸ τὸν ὄποιο, πώλημερίς κοιμούντκεν, ἔνας ἵσκιος γλυ-
στρούσεις γρήγορα γρήγορα κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα μέση,
στὶς ἀγριδεῖς τοῦ φεγγαριοῦ. Μάντευε τὸν φακίρη.
"Ενα βράδυ ποὺ οἱ ἀλέρχαντες τῆς παγάδης περνούσανε,
εἶδε ἀστραπές ποὺ σγίζει τὸ σκοτάδι καὶ γέρια φω-
τερὰ φανήκανε πώρωγχαν λουλούδια ἀπὸ φλόγες καὶ
μιὰ φωνὴ τραγούδησε.

Σὰν τὶ νὰ λέγῃ τὸ βράδυ—βράδυ
τὸ περιστέρι 'ς τὸ περιστέρι;
— «'Απ' τὴν ἀγάπη στὸν κόσμον ἄλλη
χρόνο δὲν είναι.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ 'Αδιτή φώναζε τὸν Σαβερε-
νυδέν.

— Γιατὶ μου τάχαζες τὸν ὄποιο μου ἀπόψε;

— Ο πατέρας σου ἔγει περισπότερες χώραις, κο-
πάδια καὶ δούλους ἀπὸ ἔνα ραγιά. Η μάνα μου
έμενα πωλεῖ σήμερα 'ς τὰ παζάρια πιπερίτη. Απὸ
σένα σὲ μένα είναι πολλές σκάλες. Πές νὰ μὲ βά-
λουν 'ς τὰ βάσταν.

— Είσαι ἔνας μεγάλος ἄγιος μὰ ἡ δύναμι σου
είναι πειὸ μικρὴ ἀπ' τὴν δύναμι τῶν Θεῶν κ' οἱ Θεοὶ^{οἱ}
θέλουν σεβασμὸ γιὰ τὶς παρθένες..»

— Θὰ μὲ δῆς ἀκόμη μιὰ φορά, τὴν μέρα που
θέτῃ εύτυχισμένη. "Γίτερα δὲν θάκουσης πειὰ νὰ
μιλοῦν γιὰ τὸν Σαβερινυδέν.

— Καλά. Βάσταζε τὴν ὑπόσχεσί σου.

Κι' ὁ Σαβερινυδέν ἔφυγε.

II

Τὸ πρωῒ τοῦ γάμου τῆς 'Αδιτῆς μὲ τὸν Βυζάντον
τοῦ οἰό τοῦ Βιστρίκια, μιὰ κόκκινη γραμμὴ 'μά-
τωσε τὴν θάλασσα πρῶτη-πρῶτη: μέστερα ἡ αὐγὴ
τοῦ γάμου ζνοιζε πίσω ἀπ' τὴν παγάδην τὸ μαργαρι-
ταρένιο τὸ τειπίδι. Στὴ μαρούδα τοῦ δρόμου σὰν
κόκκαλα πιάνου κατακόκκινα φυνήκανε ἀπάνω 'ς τὰ
ἄγριολούδια τῶν δένδρων ποὺ τὰ λένε δένδροι φλο-
γισμένα καὶ τὰ φυλλαρχητικά των ἔργηγησκων σὰν κεν-
τήματα που θὰ κρέμονταιν ἀπὸ φωλιγές περιστεριῶν.
Τέλος πάντων ἡ συνοδία τοῦ γάμου φάνηκε μ' ὅλη
τὴν τάξι, ἔτοιμη νὰ ξεκινήσῃ.

Πρῶτη-πρῶτη δέκα ἀλέρχαντες μὲ ἀνθισμένες
προβοσκιδεῖς, καὶ μὲ τὰ ἐλεφαντίνα δόντια των στο-
λισμένα ἀπὸ γρυστὸ δαχτυλίδια, εἰχανε 'ς τὸν ὄμοιο
τους ἀπάνω ἀπ' τὸν βελούδενιο πύργο ἔνα μεγάλον
ῆλιον ἀσημένιο. Καὶ τοὺς σκέπταζαν λεπτότετα πε-
ταξωτὰ τούλικ μὲ μεταξωτές κορδέλλες. Πίσω
των, σ' ἔνα ἀμάξι γεμάτο λούλουδια ἥργανταν τὸ
ἄγκλυκ τοῦ Βισνοῦ ποὺ ἀστραπτε λαδούμενό καὶ ποὺ
τὸ τριγύριζκαν οἴρειες μὲ ρόμπες μεταξωτές ἀργυ-
ρούρχαντες καὶ γρυσοκεντημένες, καὶ ποὺ γχυμογε-
λούσκανε 'ς τὸ πλῆθος. Οἱ σκηνές τοῦ γχυμποῦ καὶ
τῆς νύφης, μὲ τὶς λεπτές κολῶνες καὶ μὲ τὴν μυ-
τερὴ κοροφὴ, ήταν καμωμένες ἀπὸ γρυσάρι ολόκλη-
ρες καὶ μέσ' 'ς τὰ μαλακητένια πατάσιματά των
ἀστραπτε γραμμένο τὸ ἀλέρχαντόδοντο. Καὶ τὶς
τριγύριζκαν τὶς πλούσιες σκηνές τὰ ἀμάξια τῶν
καλεσμένων ποὺ εἴγκαν ζευγμένα ἀλογα τῆς Κεϋλά-
νης, ποὺ ἀντρειωμένα σκάρτωνε μὲ τὰ πόδια τους
τὴν γῆ.

Ο ἄλιος 'ς τὴν ζυκταλὴ πρόσθιλλε. Μιὰ ἀγριδεῖς
ἄγνωστες 'ς τὸ ίερὸ τρίγωνο τῆς παγάδης, καὶ ἀκού-
στηκε ἡ σάλπιγγα τῶν Βισχυάνων ποὺ ἀντιλαλού-